

PREISPITIVANJE VISINE ZAŠTITNOG SLOJA KAPITALA ZA STRUKTURNI SISTEMSKI RIZIK

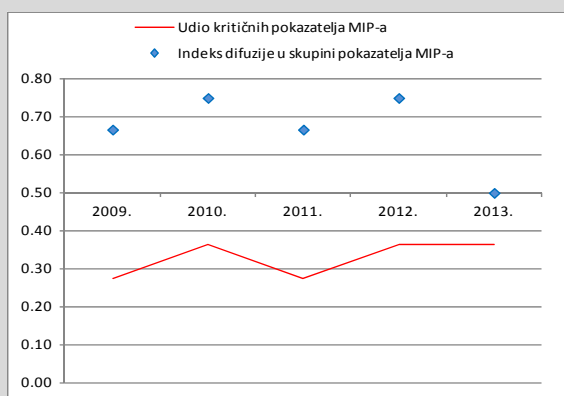
Na temelju članka 131. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013.) i članka 5. Odluke o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik ("Narodne novine", br. 61/2014.) Hrvatska narodna banka preispituje obvezu održavanja zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik koji su kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj dužne održavati u visini od 1,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, odnosno 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku ako su identificirane kao sistemski važne prema kriteriju tržišnog udjela, počevši od svibnja 2014. godine. U skladu s člankom 382. Zakona o kreditnim institucijama Odluka o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik temeljila se na sljedećim indikatorima sistemskog rizika:

- 1) visokim strukturnim makroekonomskim neravnotežama koje određuju vjerojatnosti i intenzitet potencijalnog šoka za financijski sustav;
- 2) visokoj razini tržišne koncentracije koja financijski sustav čini ranjivijim;
- 3) niskoj likvidnosti tržišta nekretnina, odnosno nemogućnosti brzog i učinkovitog (po primjerenoj cijeni) unovčenja instrumenta osiguranja i
- 4) operacijama sistemski važnih financijskih institucija s obzirom na visoki stupanj složenosti poslovanja, a čiji se povezani rizici trenutačno ne mogu riješiti adekvatnim instrumentima budući da je zaštitni sloj za ostale sistemski važne kreditne institucije raspoloživ nositeljima makrobonitetne politike od 2016. godine, pa se u tom razdoblju zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik upotrebljava kao supstitut.

Recentna analiza strukturnih elemenata financijske stabilnosti i sveobuhvatna ocjena prisutnih rizika u gospodarstvu, koju HNB redovito provodi¹, upućuje na zaključke kako su uočeni sistemski rizici i dalje prisutni, što nameće potrebu zadržavanja obveze održavanja ovoga zaštitnog sloja, i to uz ranije utvrđenu visinu stopa (za dvije relevantne skupine kreditnih institucija). Naime, ranjivosti u obliku visoke privatne zaduženosti i zabrinjavajućeg rasta javnog duga, uz slabe izvozne performanse, a u uvjetima izostanka gospodarskog rasta i objektivno slabijim mogućnostima brzih i učinkovitih reformi, i dalje opterećuju gospodarske razvojne mogućnosti (prema pokazateljima Okvira za praćenje makroekonomskih neravnoteža (engl. *Macroeconomic Imbalances Procedure*, MIP) stupanj neravnoteža nije bitno promijenjen u posljednjih godinu dana (Slika 1.). Istodobno, zadržana je visoka koncentracija financijskog sustava i još uvijek premašuje europski prosjek (Slika 2.). Iscrpljeni financijski kapaciteti kućanstava, uz postojeće neizvjesnosti, i dalje ograničavaju potražnju za nekretninama (Slika 3.). Konačno, raspodjela institucija prema njihovoj veličini i odnos tržišnih udjela među pojedinim institucijama ostali su gotovo nepromijenjeni pa nema potrebe za izmjenom kalibrirane visine zaštite za sistemski važne institucije u tranzicijskom razdoblju (Slika 4.).

¹ Financijska stabilnost broj 14, godina 8, II 2015., HNB (dostupno na: <http://www.hnb.hr/publikac/financijska%20stabilnost/h-fs-14-2015.pdf>)

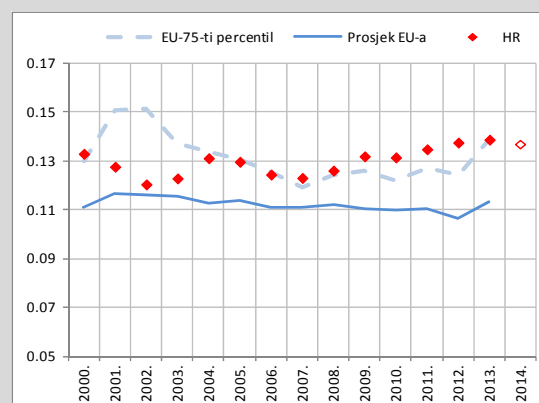
Slika 1. Strukturne makroekonomske neravnoteže još su uvijek prisutne

Izvor: Europska komisija

Napomena: Za detaljniju analizu recentne strukture pokazatelja MIP-a vidi: *European Commission: Alert Mechanism Report 2015* (http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2015/amr2015_en.pdf).

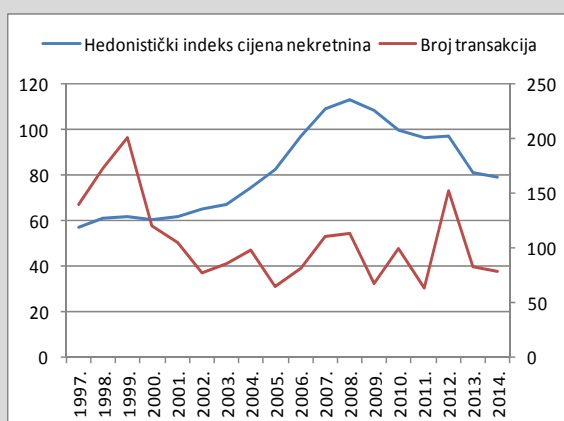
Slika 2. Razina tržišne koncentracije i dalje je visoka

Izvori: ESB; HNB

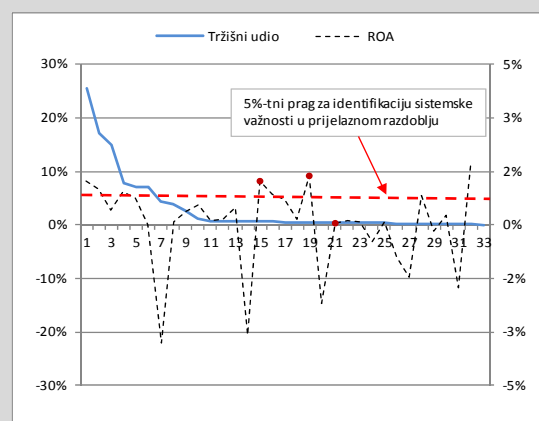
Napomena: Podatak za Hrvatsku u 2014. temelji se na nekonsolidiranim pripremljenim izvješćima kreditnih institucija.

Slika 3. Kretanje cijena nekretnina ne upućuje na preokretanje trendova (indeks, 2010. = 100)

Izvor: HNB

Slika 4. Raspodjela institucija prema tržišnom udjelu

Izvor: HNB

Napomena:

- Crvenom točkom označene su performanse štedionica čije su banke majke identificirane u grupi sistemski važnih institucija u tranzicijskom razdoblju.
- Iz prikaza je isključena jedna manja institucija s atipičnim vrijednostima.

S obzirom na sve navedeno, u ovom trenutku Hrvatska narodna banka neće mijenjati Odluku o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik od 19. svibnja 2014. te će nastaviti s redovitim praćenjem evolucije sistemskih rizika strukturne prirode, a krajem godine pristupit će reviziji Odluke usporedno s uvođenjem zaštitnog sloja kapitala za sistemski važne financijske institucije prema članku 137. Zakona o kreditnim institucijama.